

АНАЛІЗ СТАНУ ТА ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ СЕКТОРА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В ПРОЕКЦІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЙОГО ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ: ПРОБЛЕМНО-ОРІЄНТОВНИЙ АНАЛІЗ

ШОПСЬКА Юлія

Львівський національний університет імені Івана Франка

<https://orcid.org/0000-0002-1639-1136>

e-mail: shop_aspi@ukr.net

У статті звернуто увагу до проблематики державної політики забезпечення фінансової безпеки сектора малого підприємництва України в ситуації існуючих ризиків та загроз її послаблення. Метою дослідження визначено здійснення аналізу стану та тенденцій розвитку сектора малого підприємництва в проекції забезпечення його фінансової безпеки. Ідентифіковано та охарактеризовано виклики фінансової безпеки суб'єктів сектора малого підприємництва регіону в умовах повномасштабної війни. Здійснено порівняльну характеристику кількості малих підприємств та фізичних осіб – підприємців в Україні та у Львівській області. Наведено порівняльну характеристику ланцюгових темпів зростання кількості малих підприємств та фізичних осіб – підприємців в Україні та у Львівській області. Надано характеристику ланцюгових темпів зростання обсягів реалізованої продукції малих підприємств та фізичних осіб – підприємців в Україні та у Львівській області. Здійснено порівняльну характеристику ланцюгових темпів зростання чисельності зайнятих на малих підприємствах та фізичними особами – підприємцями в Україні та у Львівській області. Здійснено аналіз показників розвитку сектора малого підприємництва Львівської області в структурі сектора малого підприємництва економіки України. Охарактеризовано параметри зайнятості в секторі малого підприємництва Львівської області. Наведено результати аналізування показників обсягів реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів сектора малого підприємництва Львівської області.

Ключові слова: фінансова безпека, фінансові ресурси, фінансові ризики та загрози, фінансові виклики, сектор малого підприємництва, суб'єкти господарювання, політика регулювання.

<https://doi.org/10.31891/mdes/2023-10-30>

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Вітчизняний сектор малого підприємництва за роки незалежності України та, відповідно, функціонування й становлення національної економіки пройшов уже цілу низку етапів власної еволюції, під час яких докорінно змінювалося як середовище бізнесу, так і параметри його фінансової і на загал економічної безпеки. Спершу аналізований сектор економіки був представлений виключно малими підприємствами – юридичними особами (1991-1998 роки), інституціоналізованими у формі приватизації малих державних та/чи колективних підприємств, а також новостворюваних господарських товариств, як правило, з обмеженою відповідальністю. Однак, через складні умови переходу від адміністративної до ринкової системи господарювання, не сформованість на той час інститутів ринку та бізнес-середовища, зруйнованість колишніх виробничо-господарських зв'язків та глибоку соціально-економічну кризу, мале підприємництво, з одного боку, дійсно послуговувало «рятвним інструментом» збереження зайнятості і робочих місць, формування доходів населення, проте, з іншого, – не набуло бурхливого розквіту, достатнього аби стверджувати про його системну роль і реалізацію базисних макроекономічних функцій у системі національного господарства та регіональних економічних систем. Параметри фінансової безпеки малого підприємництва на цьому етапі були жорсткими. Практично відсутнім був інвестиційний капітал, який можна було б спрямувати на розвиток і модернізацію виробництва, дуже обмеженим – робочий фінансовий капітал, зокрема обігові кошти (передусім з причин бідності населення і обмеженості його купівельної спроможності, відповідно, малої місткості внутрішнього ринку), а також низькими фінансово-економічні результати господарювання, що стримувало процеси укрупнення та розширеного відтворення малих підприємств, посилення їх спроможності конкурувати з великим державними підприємствами, які масово приватизувалися.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Теоретико-методичні засади, а також прикладні положення економічної та безпосередньо фінансової безпеки досліджуються на сьогодні на різних рівнях: підприємства (Г. Возняк [3,с.27-45;4,с.194-200], К. Горячева [6,с.65-67], О. Пономаренко [9,с.77-80]), регіону (Т. Васильців, Р. Лупак, Н. Юрків [2,с.90-101], В. Геєць, М. Кизим та ін. [5,с.10-18]), держави (О. Барановський [1,с.12-24], М. Єрмошенко [7,с.8-18]), сектора національного господарства (М. Камлик [8,с.22-32], С. Гринкевич [10,с.24-27]), положення яких у т. ч. слугують базисом формування державної політики забезпечення фінансової безпеки сектора малого підприємництва в Україні.

ВИДЛЕННЯ НЕВИРШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ СТАТТЯ

Водночас, існуючі на сьогодні в умовах нестабільності ризику та загрози потребують обґрунтування нових більш спроможних інструментів та засобів державної політики зміцнення фінансової безпеки сектора малого підприємництва в Україні.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є здійснення аналізу стану та тенденцій розвитку сектора малого підприємництва в проекції забезпечення його фінансової безпеки.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Системно-критичне послаблення фінансово-економічної безпеки підприємництва відбулося у 2022 р. під час повномасштабної війни, яка спричинила втрату низки нових територій країни, руйнування підприємств, виробничої й торговельної інфраструктури, масові внутрішні переміщення, а також міграцію населення за кордон, загальну дестабілізацію внутрішнього ринку та економічної системи, труднощі збуту продукції як в середині країни та її регіонів, так і на експорт, розбалансування регіональних ринків праці, зниження рівня зайнятості і зростання безробіття, поширення бідності та зростання соціальної вразливості населення у регіонах бойових дій та прилеглих до них областей. Істотно погіршилося середовище формування фінансової безпеки сектора малого підприємництва, оголивши нові виклики (рис. 1), що безпосередньо активують дію її ризиків і загроз. При тому, як доводиться констатувати, війна обумовила посилення загроз фінансовій безпеці сектора малого підприємництва за всіма її складовими. Відтак, її негативні наслідки системні і потребують комплексного вирішення у межах державної структурно-галузевої політики з інструментами зміцнення фінансової безпеки суб'єктів господарювання в умовах війни та повоєнного відновлення національної економіки України.

Встановити загальну характеристику поточного середовища формування фінансової безпеки сектора малого бізнесу регіону можливо через аналізування загальних макроекономічних параметрів функціонування й розвитку суб'єктів господарювання, які його формують, адже сприятливе макроекономічне бізнес-оточення дозволяє нарощувати обсяги й покращувати результати господарювання, що за раціонального фінансового менеджменту веде до покращення стану фінансової безпеки і економічних агентів і сектора на загал та навпаки.

Результати аналізування загальних характеристик стану й тенденцій розвитку сектора малого підприємництва (на прикладі Львівської області) дають підстави стверджувати, з одного боку, про порівняно (відносно інших областей) міцні позиції функціонування сектора малого бізнесу регіону, однак, з іншого, – про нестабільність ситуації і наявність проявів до її дестабілізації та послаблення таким чином низки вагомих характеристик фінансової безпеки аналізованого сектора регіональної економіки.

Так, станом на 2020 р. у Львівській області здійснювало господарську діяльність 19,8 тис. малих підприємств (79 од. в розрахунку на 10 тис. осіб) та 107,6 тис. фізичних осіб – підприємців (430 од. на 10 тис. осіб), що достатньо багато і є свідченням активного інституційного зростання сектора малого бізнесу регіону та до 2010 р. відповідні показники зросли: за чисельністю малих підприємств на 0,5 тис. од. або 2,6 %; за чисельністю фізичних осіб – підприємців – на 24,5 тис. од. або 29,5 %; у розрахунку на 10 тис. осіб – на 3 од. за малими підприємствами та на 103 од. за фізичними особами – підприємцями.

Таким чином у кількісно-динамічному аспекті спостерігається збільшення чисельності суб'єктів малого бізнесу регіону, що є свідченням наявності позитивних передумов як для економічного розвитку, так і для забезпечення фінансової безпеки цього сектора регіональної економіки. Підтвердження зазначеного знаходимо й у низці аспектів порівняльної характеристики функціонування сектора малого підприємництва у Львівській області та в середньому у країні (середньо регіональні значення). Так, чисельність фізичних осіб – підприємців на Львівщині, починаючи з 2014 р., є стабільно більшою, ніж в середньому в країні. До прикладу, у 2020 р. відповідні показники становили 430 проти 383 (на 12,3 %).

Складові безпеки	Виклики безпеці
Фінансово-економічна	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Прямі фінансово-економічні збитки підприємств унаслідок руйнувань приміщень виробничо-господарської й торговельно-збутової інфраструктури, фінансування витрат з релокації бізнесу і т. п.; ▪ звуження обсягів діяльності через зменшення доходів та купівельної спроможності населення, зменшення місткості внутрішнього ринку; ▪ погіршення фінансово-економічних результатів у підсумку зростання витратомісткості виробництва, неритмічності бізнес-процесів; ▪ погіршення ліквідності і платоспроможності, брак оборотного капіталу та проблеми фінансування належного перебігу господарських процесів;
Ресурсна	<ul style="list-style-type: none"> ▪ мобілізація частини трудових ресурсів, міграція кваліфікованих кадрів, ускладнення соціально-побутових і трудових проблем, особливо ВПО; ▪ обмеження в постачанні енергоресурсів; ▪ здорожчання та ускладнення доступу до інвестицій і позикового капіталу; ▪ труднощі імпорту техніки та передових технологій;
Інвестиційна	<ul style="list-style-type: none"> ▪ погіршення інвестиційної привабливості бізнесу та цілісних майнових комплексів; ▪ дестабілізація ринку капіталу та обмеження пропозиції інвестиційного ресурсу; ▪ проблема залучення інвестицій у розвиток релокованого бізнесу; ▪ наростання внутрішньої фінансової кризи через труднощі погашення і обслуговування раніше залучених інвестицій та/чи позикового капіталу;
Грошово-кредитна	<ul style="list-style-type: none"> ▪ здорожчання та ускладнення залучення банківського кредитування; ▪ погіршення структури капіталу суб'єктів господарювання; ▪ розвиток інфляційних процесів та втрати на девальвації національної грошової одиниці
Страхова	<ul style="list-style-type: none"> ▪ зростання фінансово-економічних ризиків через відмову у страхуванні низки ризиків і загроз; ▪ активізація прямої загрози невиконання контрактів і т. п. в умовах дії чинника форс-мажорних обставин під час війни; ▪ зростання вартості страхових послуг та витрат на безпеку
Боргова	<ul style="list-style-type: none"> ▪ збільшення частки та погіршення якості дебіторської заборгованості через банкрутство / погіршення фінансово-економічного стану контрагентів; ▪ зростання боргових зобов'язань у підсумку зниження обсягів та результативності господарювання, уповільнення бізнес-процесів

Рис. 1. Виклики фінансової безпеки суб'єктів сектора малого підприємництва регіону в умовах повномасштабної війни

Джерело: авторська розробка

Ситуація не є аналогічною відносно юридичних осіб – суб'єктів малого бізнесу. Чисельність малих підприємств у регіоні попри те, що ще на початку 2010-х років спостерігався паритет, на нині поступається середньо регіональному показнику в країні. В середньому диференціація коливається у межах 5-8 од. на 10 тис. осіб. Однак, при тому Львівська область займає 5,6 % у загальній чисельності діючих підприємств країни, коли більші значення мають лише м. Київ (27,1 %), Одеська (6,8 %) та Харківська (6,7 %) області. Таким чином, ділову активність населення відносно започаткування нового і здійснення існуючого бізнесу варто вважати достатньо високою, а

передумови для забезпечення фінансової безпеки суб'єктів підприємництва – прийнятними.

При тому, не зважаючи на кризові явища у національній економіці, чисельність суб'єктів малого підприємництва регіону здебільшого має тенденцію до зростання. Так, за виключенням 2012 та 2016 рр., упродовж 2012-2020 рр. у Львівській області спостерігався щорічний приріст чисельності малих підприємств та фізичних осіб – підприємців (за винятком додатково 2017 р.).

Піковими в сенсі масштабів приросту стали 2014 та 2017 рр. у секторі юридичних осіб та 2014 р. у сегменті фізичних осіб – підприємців. Натомість кризовими – 2016-2017 рр., що підтверджує наявність негативного впливу війни на ділову активність населення країни і її регіонів. Вочевидь, є всі підстави очікувати наступної фази кризи у 2022-2023 рр.

Примітним є наявність практично ідентичних тенденцій динаміки чисельності суб'єктів малого бізнесу Львівської області та України, однак у роки збільшення чисельності суб'єктів підприємництва темпи зростання в регіоні були вищими, що також свідчить про певні переваги середовища формування фінансової безпеки бізнесу в регіоні.

Підтвердження знаходимо і в даних відносно динаміки обсягів реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) у Львівській області та в Україні. По-перше, що для сектора юридичних осіб, що для сектора фізичних осіб регіону у всіх без виключення роках аналізованого періоду характерним став додатній приріст обсягів реалізації і це пряма передумова для покращення фінансово-економічних результатів та посилення фінансової безпеки суб'єктів господарювання; по-друге, динаміка нарощення обсягів господарювання в секторі малого підприємництва регіону в порівнянні з середньо регіональними даними в країні вища. Особливо добре це помітно у 2012-2014 та 2017-2019 рр. для сектора малих підприємств і впродовж всього аналізованого періоду для сегменту фізичних осіб – підприємців.

Позаяк, добре простежується тенденція, яка головно є свідченням відсутності залежностей між збільшенням обсягів діяльності у секторі малого підприємництва та розширенням масштабів господарювання його представниками, зокрема, до прикладу, в сенсі залучення все більшої чисельності персоналу.

Так, збільшення обсягів реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) не забезпечило паритетний позитивний приріст чисельності зайнятих у цьому секторі регіональної економіки. Так, для малих підприємств лише 2017 та 2019 рр. стали знаковими у плані приросту чисельності зайнятих, тоді як інші принесли лише скорочення. Схожа нестабільність характерна й для сегмента фізичних осіб – підприємців (скорочення припадали на 2012, 2015 та 2020 рр.). Не зважаючи на те, що за темпами зростання чисельності зайнятих у секторі малого підприємництва Львівської області та України темпоральні характеристики на загал схожі, факт зниження зайнятості (у 2010-2020 рр. кількість зайнятих на малих підприємствах регіону зменшилася на 20,2 тис. осіб або на 16,2 %) слід вважати негативним і в значній мірі обумовленим погіршенням фінансових можливостей підприємств для утримання більших штатів персоналу. Хоча, у секторі фізичних осіб – підприємців ситуація протилежна. За 2010-2020 рр. тут створено 36,8 тис. нових робочих місць, а кількість зайнятих на загал збільшилася на 26,1 %.

Здебільшого повторюючи загально державні тенденції Львівщина утримує достатньо високі позиції й відносного внеску її економіки у функціонування та розвиток сектора малого бізнесу країни. Так, частка регіону в загальній чисельності малих, мікропідприємств та фізичних осіб – підприємців перевищує середньо регіональну. Відповідні показники у 2020 р. становили 5,6 %, 5,5 % та 6,7 %. При тому за останні 6 років (2014-2020 рр.) аналізовані параметри зросли – за підприємствами на 0,1 в. п., а за фізичними особами – підприємцями – на 0,5 в. п.

Високими залишаються й питомі показники регіону відносно його внеску у забезпечення зайнятості вітчизняного населення. Якщо у 2014 р. частка в загальній кількості зайнятих на малих підприємствах в економіці України становила 5,9 %, то до 2020 р. зросла до 6,1 % (на 0,2 в. п. більше). Відповідні показники у секторі фізичних осіб – підприємців становили 5,5 % та 5,6 % (0,1 в. п.).

За аналізований часовий період посилилися й позиції регіону в загальних обсягах реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг). За малими підприємствами відповідний показник зріс на 1,3 в. п. (з 4,4 % у 2014 р. до 5,7 % у 2020 р.), тоді як за фізичними особами – підприємцями на 0,7 в. п. (з 3,7 % до 4,4 %).

Таким чином, ідентифіковані тенденції доцільно вважати позитивними передумовами в сенсі покращення середовища масштабування діяльності і досягнення кращих результатів господарювання, а, відтак, і забезпечення фінансової безпеки бізнесу.

Такі висновки закономірно підтверджуються й характеристикою позицій сектора малого підприємництва Львівської області у структурі регіональної економіки. Так, за 2014-2020 рр.

покращилися такі базисні параметри внеску цього сектора в системі регіонального господарства, як от частка в обсязі реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), яка у секторі малих підприємств зросла на 5,7 в. п. (з 20,9 % до 26,6 %), а фізичних осіб – підприємців – на 3,4 в. п. (з 10,0 % до 13,4 %); частка у загальній кількості створених робочих місць, яка в секторі малих підприємств збільшилася на 0,7 в. п. (з 28,9 % до 29,6 %), а фізичних осіб – підприємців – на 2,6 в. п. (з 30,9 % до 33,5 %).

Ці дані відображають на перший погляд негативні тенденції до зменшення частки сектора малого бізнесу в загальній чисельності суб'єктів господарювання регіону (частка малих підприємств за 2014-2020 рр. скоротилася на 0,6 в. п., мікропідприємств – на 0,8 в. п., а фізичних осіб – підприємців – на 0,5 в. п.). Однак, на наш погляд, це, скоріше, є свідченням зміцнення фінансово-економічних позицій малих суб'єктів господарювання, які все частіше «виростають» у представників середнього та навіть великого бізнесу.

Так, попри існування тенденції до зменшення частки чисельності суб'єктів малого бізнесу, загальна кількість малих підприємств регіону у 2020 р. до 2010 р збільшилася. Якщо на початок аналізованого періоду в регіоні здійснювало діяльність 19,3 тис. малих підприємств, то на кінець – 19,8 тис. од., що на 2,3 % більше.

Відповідно, збільшилася й чисельність малих підприємств у розрахунку на 10 тис. населення – на 3 од. (з 76 до 79 од.) або на 3,9 %. Тенденції в секторі мікропідприємництва практично тотожні, тоді як для регіону характерна активність зі збільшення кількості фізичних осіб – підприємців. Ще у 2010 р. у такій формі підприємництва здійснювали фінансово-господарську діяльність 83,1 тис. осіб. У 2020 р. відповідний показник досяг позначки у 107,6 тис. од., що на 29,5 % більше. На понад 30 % зросла за аналізований часовий період кількість фізичних осіб – підприємців у розрахунку на 10 тис. населення.

Як вже зазначалося, зростання чисельності суб'єктів малого підприємництва було не рівномірним. А саме критичними (з огляду на зменшення чисельності суб'єктів малого бізнесу) стали 2012, 2016-2017 роки. Пояснення цього знаходимо у дещо запізнених наслідках фінансово-економічної кризи 2008-2009 років, а також впливі політичної та соціально-економічної нестабільності російського втручання в Україну у 2014 р. Надалі суб'єкти малого підприємництва у певній мірі пристосувалися до реалій функціонування економіки країни в умовах війни, негативні наслідки якої здебільшого було локалізовані у східних та прилеглих до них регіонах країни.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Сектор малого підприємництва за часи незалежності та становлення нової ринкової економіки України пройшов низку нетипових етапів еволюції бізнес-середовища (інституціалізації і наповнення 1991-1995 рр., стагнації 1996-1999 рр., економічного пожвавлення 2000-2007 рр., фінансово-економічної кризи і її наслідків 2008-2009 рр., інвестиційної довоєнної активізації 2010-2013 рр., дисбалансування соціально-економічної системи 2014-2016 рр., відновлення 2017-2021 рр.), специфіка яких закономірно позначалася на параметрах його фінансової безпеки. Однак, повномасштабна війна загострила цілий комплекс проблем та активувала низку нових критично гострих викликів і загроз фінансовій безпеці сектора малого підприємництва за всіма її складовими – фінансово-економічною, ресурсною, інвестиційною, грошово-кредитною, страховою, борговою. Окрім того, безпосередньо у Львівській області погіршують засади зміцнення фінансової безпеки малих підприємств та фізичних осіб – підприємців такі негативні тенденції, як зменшення чисельності зайнятих у сегменті юридичних осіб, не збалансована галузева структура сектора малого бізнесу, зокрема обмежений внесок у розвиток галузей реального сектора регіональної економіки, нерівномірна роль фізичних осіб – підприємців у створення нових робочих місць та збільшення обсягів реалізації продукції, наявність проявів використання фізичних осіб – підприємців для «оптимізації» податків юридичних осіб, зниження рівня рентабельності та зростання частки збиткових суб'єктів сектора малого бізнесу регіону.

Відтак, регіональну політику, що спрямована на вдосконалення бізнес-середовища і забезпечення зміцнення фінансової безпеки сектора малого підприємництва, доцільно спрямувати на перетворення в реальність таких можливостей, як покращення фінансово-ресурсного забезпечення підприємництва, реалізація потенціалу розвитку малого підприємництва в громадах, масштабні інвестиції у повоєнну відбудову економіки, покращення експортних можливостей суб'єктів малого бізнесу у повоєнний період, розвиток та реалізація потенціалу бізнес-кооперації, розширення місткості внутрішнього ринку і підвищення рівня купівельної спроможності місцевого населення та внутрішнього виробництва.

Подальші наукові дослідження у цьому напрямі стосуються удосконалення методики аналізування фінансової безпеки на рівні сектора малого підприємництва держави.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення). Дис. д.е.н. К. : ДУ «Інститут економічного прогнозування. 2000. 40 с.
2. Васильців Т. Г., Лупак Р. Л., Юрків Н. Я. [Інституційне забезпечення розширення фінансових можливостей підприємств промисловості та АПК на регіональному рівні](#). *Фінанси України*. 2012. № 3. С. 90-101.
3. Возняк Г. В. Фінансовий потенціал підприємств регіону: підходи до розуміння. *Вісник Університету банківської справи Нац. банку України*. К.: УБС НБУ, 2010. С. 27-45.
4. Возняк Г. В. Банківське кредитування як джерело фінансування інноваційної діяльності на сучасному етапі. *Регіональна економіка*. 2005. Вип. 2. С. 194-200.
5. Геєць В. М., Кизим М. О., Клебанова Т. С., Черняк О. І. Моделювання економічної безпеки: держава, регіон, підприємство : монографія. Х. : ВД «Інжек». 2006. 240 с.
6. Горячева К. С. Фінансова безпека підприємства. Сутність та місце в системі економічної безпеки. *Економіст*. 2007. № 8. С. 65-67.
7. Єрмошенко М. М. Фінансова безпека держави: національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення : монографія. URL : <http://www.disslib.org/upravlinnjaekonomichnoju-bezpekoju-pidpryyemnytstva>
8. Камлик М. І. Економічна безпека підприємницької діяльності. Економіко-правовий аспект : навч. посіб. К.: Атіка, 2005. 432 с.
9. Пономаренко О. Е. Теоретичні аспекти фінансової безпеки підприємств. *Економіка розвитку*. 2010. № 1 (53). С. 77-80.
10. Vasylytsiv T. H., Grynkevych S. S. [Formation of the environment of economic security of entrepreneurship in Ukraine](#). *Економічний часопис-XXI*. 2015. Вип. 3-4, С. 24-27.

REFERENCES:

1. Baranovsky, O. I. (2000). Financial security in Ukraine (evaluation methodology and support mechanisms). Kyiv. Institute of Economic Forecasting. 40 p.
2. Vasylytsiv, T. G., Lupak, R. L., Yurkiv, N. Ya. (2012). Institutional support for the expansion of financial capabilities of industrial enterprises and agro-industrial complex at the regional level. *Finance of Ukraine*. no. 3. pp. 90-101.
3. Vozniak, G. V. (2010). Financial potential of regional enterprises: approaches to understanding. *Bulletin of the National University of Banking. Bank of Ukraine*. K.: UBS NBU. pp. 27-45.
4. Vozniak, G. V. (2005). Bank lending as a source of financing innovative activity at the current stage. *Regional economy*. Iss. 2. pp. 194-200.
5. Geyets, V. M., Kyzym, M. O., Klebanova, T. S., Cherniak, O. I. (2006). Modeling of economic security: state, region, enterprise. Kharkiv. : PH «Inzhok». 240 p.
6. Goriacheva, K. S. (2007). Financial security of the enterprise. The essence and place in economic security system. *Economist*. no. 8. pp. 65-67.
7. Yermoshenko, M. M. (2008). Financial security of the state: national interests, real threats, security strategy. URL : <http://www.disslib.org/upravlinnjaekonomichnoju-bezpekoju-pidpryyemnytstva>
8. Kamlyk, M. I. (2005). Economic security of business. Economic and legal aspect. Kyiv.: Atika, 432 p.
9. Ponomarenko, O. E. (2010). Theoretical aspects of financial security of enterprises. *Economy development*. no. 1 (53). pp. 77-80.
10. Vasylytsiv, T. H., Grynkevych, S. S. (2015). [Formation of the environment of economic security of entrepreneurship in Ukraine](#). *Економічний часопис-XXI*. Is. 3-4, pp. 24-27.
11. Vasylytsiv, T. H., Voloshyn, V. I., Boikevych, O. R., Karkavchuk, V. V. (2012). [Finansovo-ekonomichna bezpeka pidpryyemstv Ukrainy: stratehiia ta mekhanizmy zabezpechennia](#). Lviv. LKA. 388 p.

ANALYSIS OF THE STATE AND DEVELOPMENT TRENDS OF THE SMALL BUSINESS SECTOR IN
THE PROJECTION OF ENSURING ITS FINANCIAL SECURITY: PROBLEM-ORIENTED ANALYSIS

SHOPSKA Yulia
Lviv Ivan Franko National University

The article draws attention to the problems of the state policy of ensuring the financial security of the small business sector of Ukraine in the situation of existing risks and threats of its weakening. The purpose of the study is to analyze the state and development trends of the small business sector in the projection of ensuring its financial security. The challenges of financial security of subjects of the small business sector of the region in the conditions of a full-scale war have been identified and characterized. A comparative characterization of the number of small enterprises and individual entrepreneurs in Ukraine and Lviv region was carried out. A comparative description of the chain rate of growth of the number of small enterprises and individual entrepreneurs in Ukraine and Lviv region is given. A description of the chain rates of growth in the volume of sales of small enterprises and individual entrepreneurs in Ukraine and the Lviv region is given. A comparative characterization of the chain rates of growth of the number of employees at small enterprises and natural persons - entrepreneurs in Ukraine and Lviv region was carried out. An analysis of the indicators of the development of the small business sector of the Lviv region in the structure of the small business sector of the economy of Ukraine was carried out. The parameters of employment in the small business sector of Lviv region are characterized. The results of the analysis of indicators of the volumes of sold products (goods, services) of subjects of the small business sector of Lviv region are given.

Keywords: financial security, financial resources, financial risks and threats, financial challenges, small business sector, regulatory policy.